

BLOC E

Globalització, UE i reptes contemporanis

Tanquem el curs mirant allò gran: com s'enllacen les economies nacionals, quina arquitectura sosté la Unió Europea i quins reptes —digitalització, transició ecològica, demografia, desigualtat— haurà d'abordar la generació que ara cursa Batxillerat.

Temps estimat de lectura: 45-50 min · Sabers LOMLOE:
C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5 · Pre-requisits: tot el curs (esta és
la unitat de tancament que integra els cinc blocs). En
acabar esta unitat sabràs: Aplicar l'avantatge comparatiu
de Ricardo a un cas numèric de dos països i dos béns.

“

L'economia espanyola no és independent: som membres de la UE, de la zona euro i de l'OCDE, i ens integrem en cadenes globals de valor. Esta unitat tanca el curs posant tot el que hem après en context internacional i mirant els grans reptes: canvi climàtic, IA, envelliment demogràfic, desigualtat.

La UE va aprovar 723.000 milions d'euros per al pla Next Generation EU....

Tanquem el curs amb la unitat que mira més lluny. Fins ara hem estudiat com les llars decidixen (Bloc A), com es formen els preus i per què de vegades fallen els mercats (Bloc B), com es mesura i es gestiona una economia nacional sencera (Blocs C i D). El primer que sorprén quan es mira el mapa del comerç mundial és quant es comercia.

Què canvia per a Espanya pertànyer a la UE en una crisi? Val la pena cedir sobirania monetària i pressupostària a canvi de fons comuns?

12.1 · Avantatge comparatiu entre dos països i dos béns

Enunciat Imaginem dos països, Nordpaís i Surpaís, que produïxen únicament dos béns: blat i tela. Cada país disposa de 100 hores de treball al dia. Les productivitats són: | País | Hores...

Nordpaís: 50 h blat $\rightarrow$ 25 t · 50 h tela $\rightarrow$ 12,5 m.

Surpaís: 50 h blat $\rightarrow$ 10 t · 50 h tela $\rightarrow$ 8,33 m.

Món total: 35 t de blat + 20,83 m de tela.

Nordpaís: 100 h blat $\rightarrow$ 50 t · 0 m tela.

Surpaís: 100 h tela $\rightarrow$ 16,67 m · 0 t blat.

Món total: 50 t de blat + 16,67 m de tela.

EL GRÁFICO

Encara que un país siga més eficient en tot, als dos els convé especialitzar-se on el seu cost d'oportunitat és menor i comerciar: el...

HORAS POR UNIDAD PRODUCIDA

Menos horas significa más eficiente

	TRIGO	TELA
Norpaís	VENTAJA COMPARATIVA 2 horas	4 horas
Surpaís	5 horas	VENTAJA COMPARATIVA 6 horas

Cada país se especializa donde su coste de oportunidad es menor: 1 t de trigo cuesta 0,5 m de tela en Norpaís y 0,83 m en Surpaís.

TRIGO TOTAL (100 HORAS POR PAÍS)

El total crece con la especialización

Sin comercio
reparto a medias

GANANCIA DEL COMERCIO

Con especialización
+ comercio

Lliure comerç i proteccionisme

La teoria de l'avantatge comparatiu suggerix que el lliure comerç augmenta el benestar agregat. La realitat és que quasi cap país practica lliure comerç pur, i tots —fins i tot els més liberals— mantenen instruments proteccionistes. Els principals són: Aranzels. Impostos a les importacions.

§ 4

La revolució digital: ocupació i distribució

La tercera gran transformació contemporània, després de l'obertura comercial i la integració europea, és la revolució digital. El que als anys 90 es reduïa a Internet i a l'ordinador personal ha mutat en una arquitectura de dades, algoritmes, plataformes i, des de 2022-2023, intel·ligència artificial generativa que canvia sectors sencers...

§ 5

Creixement, economia circular, ecològica i decreixement

El segle XX es va construir al voltant d'un consens implícit: la finalitat de la política econòmica és el creixement del PIB. Més PIB significa més renda, més ocupació, més benestar. Durant setanta anys eixa recepta va funcionar raonablement bé als països que la van aplicar.

§ 6

Demografia, pensions i migracions

La demografia és l'altre repte estructural que tindrà la generació que cursa hui Batxillerat. Espanya viu una transició demogràfica accelerada amb tres trets:

Envelliment. L'esperança de vida en nèixer ha assolit els 83 anys (una de les més altes del món); l'edat mediana de la població supera els 45 anys (enfrent de 33 en 1990);

§ 7

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda 2030

Espanya i els fons NextGenerationEU: el major experiment de política...

Al setembre de 2015, els 193 països membres de Nacions Unides van adoptar l'Agenda 2030, un full de ruta articulat al voltant de 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 metes concretes a assolir per a 2030.

§ 8

Tancant el curs

El curs ha fet un recorregut complet: de l'individu que decidix sota escassetat (Bloc A) al mercat que coordina preus (Bloc B); de l'agregat nacional mesurat i modelitzat (Bloc C) a les polítiques públiques que l'intenten estabilitzar (Bloc D); fins al sistema global del qual Espanya és una peça interdependent (Bloc E).

§ 9

Has acabat Economia 1r Bx si ja saps...

Allò essencial de la Unitat 12

Esta és la llista de comprovació final del curs. No es tracta d'haver memoritzat definicions, sinó de saber fer. Si pots marcar amb sinceritat totes estes caselles, has complit els objectius del Batxillerat en Economia: [] Definir l'escassetat i explicar el cost d'oportunitat d'una decisió amb una FPP.

§10

Glossari

Avantatge absolut (Smith, 1776): capacitat de produir un bé amb menys recursos que un altre país. Avantatge comparatiu (Ricardo, 1817): capacitat de produir un bé amb menor cost d'oportunitat intern. Justifica que el comerç beneficie tots dos països encara que un siga millor en tot.

§11

Per a aprofundir

Si esta unitat t'ha interessat, ací van algunes lectures i recursos per a anar més enllà: Economia internacional — Paul Krugman, Maurice Obstfeld i Marc Melitz (11a ed.). Per què encaixa: el manual de referència mundial sobre comerç internacional;

§12

Preguntes per a reflexionar

Estes preguntes no tenen una resposta única. Servixen per a discutir a classe o per a pensar individualment en tancar el curs: L'avantatge comparatiu demostra que el lliure comerç augmenta el benestar agregat, però la globalització ha deixat perdedors concrets en les economies avançades.

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.